

Dnr 18EV5416

Konsekvensutredning

Förslag till upphävande av Elsäkerhetsverkets föreskrifter och allmänna råd (ELSÄK-FS 2006:1) om elsäkerhet vid arbete i yrkesmässig verksamhet

Maj 2021

Sammanfattning

Elsäkerhetsverket har upprättat denna konsekvensutredning med anledning av Elsäkerhetsverkets förslag om upphävande av Elsäkerhetsverkets föreskrifter och allmänna råd ([ELSÄK-FS 2006:1](#)) om elsäkerhet vid arbete i yrkesmässig verksamhet. Reglerna gäller vid arbete i yrkesmässig verksamhet, på eller i närheten av elektriska starkströmsanläggningar och elektrisk utrustning där det finns elektrisk fara för de som deltar i arbetet.

Föreskrifterna ska enligt förslaget upphävas i sin helhet, utan att ersättas med nya regler. Det finns flera orsaker till detta. Reglerna saknar idag ett tydligt ansvarsobjekt då det inte framgår vem som är skyldig att vidta de åtgärder som krävs genom föreskrifterna. När Elsäkerhetsverket fört dialog med de företag och organisationer som förväntas följa regelverket har det framgått att delar av branschen har tolkat reglerna som att det är arbetsgivarens skyldighet att vidta de åtgärder som föreskrivs. I tidigare versioner av föreskrifterna har också arbetsgivaren pekats ut som ansvarig, vilket är förklaringen till att reglerna tolkats och tillämpats så även fortsatt. Elsäkerhetsverket saknar emellertid mandat att utöva tillsyn över arbetsgivare och myndigheten har inte heller något sådant uppdrag från regeringen. Arbetsmiljöverket har dock ett sådant uppdrag och myndigheten utför både tillsyn och ger ut regler som är tillämpliga för alla typer av risker i arbetslivet – även sådana som orsakas av elektricitet.

Att det finns oklarheter kring vem reglerna riktar sig till och vilken myndighet som ansvarar för att utföra tillsyn är inte ändamålsenligt. Genom att upphäva dessa föreskrifter och istället tydliggöra vilka arbetsmiljöregler som ska tillämpas kan vi skapa ett tydligare regelverk och bättre förutsättningar för effektivare tillsyn. Huruvida ett upphävande av reglerna på sikt kan leda till ökad eller bibehållen elsäkerhet återstår att se och är helt beroende av att det genomförs såväl riktade informationsinsatser som aktiv tillsyn på området.

Ett upphävande av reglerna påverkar i första hand företag som utför arbeten på eller i närheten av elektriska starkströmsanläggningar och elektriska utrustningar där det finns elektrisk fara för de som deltar i arbetet. Även konsulter, utbildningsföretag och andra som jobbar med att informera eller utbilda om existerande regelverk påverkas indirekt av ett upphävande av föreskrifterna.

Kostnaderna för regeländringarna beräknas uppgå till cirka 78 miljoner. Med beaktande av de effekter och kostnader de föreslagna föreskrifterna bedöms medföra anser Elsäkerhetsverket sammantaget att ett upphävande av föreskrifterna är motiverat, ändamålsenligt och proportionerligt.

Innehåll

1	Inledning	5
1.1	Bakgrund	5
2	Allmänt	6
2.1	Beskrivning av problemet och vad vi vill uppnå.....	6
2.2	Beskrivning av alternativa lösningar för det man vill uppnå och vilka effekterna blir om någon reglering inte kommer till stånd	7
2.2.1	Alternativ: ingen åtgärd	7
2.2.2	Alternativ: nya regler med tydligt ansvarsobjekt	8
2.3	Uppgifter om vilka som berörs av regleringen	8
2.4	Uppgifter om de bemyndiganden som myndighetens beslutanderätt grundar sig på	10
2.5	Uppgifter om vilka kostnadsmissiga och andra konsekvenser regleringen medför och en jämförelse av konsekvenserna för de övervägda regleringsalternativen.....	10
2.6	Bedömning av om regleringen överensstämmer med eller går utöver de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen	11
2.7	Bedömning av om särskilda hänsyn behöver tas när det gäller tidpunkten för ikraftträdande och om det finns behov av speciella informationsinsatser	12
3	Kommuner och regioner	14
4	Företag	15
4.1	Beskrivning av antalet företag som berörs, vilka branscher företagen är verksamma i samt storleken på företagen	17
4.1.1	Berörda företag	17
4.2	Beskrivning av tidsåtgång och kostnader med anledning av regleringen.....	21
4.2.1	Viktiga avgränsningar i vår bedömning av vilka företag som berörs av regeländringen och våra beräkningar.....	21
4.2.2	Sammanställning och beräkning	22
4.3	Beskrivning av i vilken utsträckning regleringen kan komma att påverka konkurrensförhållandena för företagen.....	22
4.4	Beskrivning av hur regleringen i andra avseenden kan komma att påverka företagen	23
4.5	Beskrivning av om särskilda hänsyn behöver tas till små företag vid reglernas utformning	23
5	Samråd	24
5.1	Samråd inför föreslagna författningsändringar.....	24
5.2	Elsäkerhetsverkets insynsråd.....	24
6	Ikraftträdande	25
7	Kontaktpersoner	26

1 Inledning

1.1 Bakgrund

Elsäkerhetsverkets föreskrifter och allmänna råd (ELSÄK-FS 2006:1) om elsäkerhet vid arbete i yrkesmässig verksamhet innehåller ett antal bestämmelser som syftar till att säkerställa att de som deltar i yrkesmässigt arbete där det finns elektrisk fara ska ges en betryggande säkerhet. Regelverket innehåller bland annat bestämmelser om att säkerhetsåtgärder ska vidtas enligt god elsäkerhetsteknisk praxis, vilket innebär att tillämplig svensk standard som huvudregel ska följas. Om annan metod än svensk standard väljs ska riskbedömningar och anvisningar dokumenteras. Reglerna innehåller även bestämmelser om att den som arbetar där det finns elektrisk fara ska ha den kunskap och utbildning som är nödvändig samt att det ska finnas en elsäkerhetsplanering för varje arbete där det finns elektrisk fara.

Elsäkerhetsverket har uppmärksammat ett behov av att se över dessa regler, bland annat då det finns en otydlighet om vem som träffas av reglerna. Inom ramen för denna översyn har vi också utvärderat hur reglerna idag uppfattas och tillämpas av branschen. Vi har även utvärderat föreskrifterna i förhållande till andra gällande regler om säkerhet vid arbete i arbetsmiljölagen och Arbetsmiljöverkets föreskrifter.

För att inhämta kunskap från de som på olika sätt tillämpar regelverket anordnade Elsäkerhetsverket externa referensgruppsmöte den 18 september 2019 och den 3 februari 2020. Vi har också inhämtat uppgifter via skriftliga frågeformulär. I den externa referensgruppen har det funnits representanter från bland annat branschorganisationer för företag som utför elinstallationer, stora anläggningsinnehavare (som både beställer och utför arbete nära el), arbetstagarorganisationer, företag som tillhandahåller utbildningar och/eller konsulttjänster på området, andra myndigheter (bland annat Arbetsmiljöverket) samt standardiseringsorgan.

Vid mötena och i de skriftliga svar som lämnats framkom att majoriteten av deltagarna tycker att föreskrifterna är bra till sitt sakinnehåll och att de krav som ställs på arbetsmetoder med mera via standarder är ett bra stöd för företagens elsäkerhetsarbete. Däremot framgår det inte av reglerna vem som ansvarar för att kraven i föreskrifterna efterlevs. Flera uttryckte en önskan att tydligare koppla samman reglerna med arbetsmiljöregelverket, som gäller parallellt med de aktuella föreskrifterna. Flera lyfte också de problem som oklara ansvarsförhållanden och otydlig ansvarsfördelning mellan olika tillsynsmyndigheter medför.

2 Allmänt

2.1 Beskrivning av problemet och vad vi vill uppnå

Som framgår av avsnitt 1 finns det ett antal brister i ELSÄK-FS 2006:1. Detta främst när det gäller vem föreskrifterna riktar sig till och vem som är skyldig att vidta de åtgärder som regleras. Elsäkerhetsverket har genom granskning av tidigare gällande föreskrifter samt remissutgåvan till nu aktuell föreskrift kunnat konstatera att reglerna tidigare riktade sig mot arbetsgivaren. Detta framgår bland annat av avdelning C (C 22, C 42 och C43) i Elsäkerhetsverkets föreskrifter (1999:5) om utförande och skötsel av elektriska starkströmsanläggningar samt allmänna råd om tillämpningen av dessa, även kallad ”Blå boken”. Även i remissutgåvan till ELSÄK-FS 2006:1 var arbetsgivaren inskriven i föreskriftstexten, men detta togs sedan bort när föreskrifterna beslutades.

Vid dialog med representanter för de företag, myndigheter och organisationer som tillämpar ELSÄK-FS 2006:1 har det framkommit att delar av branschen än idag tillämpar reglerna som om de vore riktade till arbetsgivaren.

Elsäkerhetsverket bedömer att ELSÄK-FS 2006:1 inte kan bibehållas i sitt nuvarande skick då reglerna är för otydliga när det gäller frågan om vem reglerna riktar sig till. Elsäkerhetsverket har inte heller några mandat att genomföra tillsyn mot arbetsgivare. Reglerna bedöms därför inte vara ändamålsenliga i sin nuvarande utformning. Det finns en uppenbar risk att det uppstår oklarheter vilka regler som ska tillämpas och vilken myndighet som ansvarar för tillsyn på området.

Elsäkerhetsverket har i detta arbete fört en dialog med Arbetsmiljöverket. Arbetsmiljöverket är ansvarig förvaltningsmyndighet för arbetsmiljöfrågor och i uppdraget ingår att utöva tillsyn enligt hela arbetsmiljölagstiftningen. Arbetsmiljöverket har även rätt att meddela de föreskrifter som behövs för att förebygga ohälsa och olycksfall i arbetet. Arbetsmiljöverket är av uppfattningen att de regler som idag finns i ELSÄK-FS 2006:1 innehållsmässigt redan idag återfinns i arbetsmiljölagstiftningen, även om den detaljeringsgrad som finns i Elsäkerhetsverkets föreskrifter inte återfinns. Arbetsmiljöverket anser att det inte finns behov av att ge ut mer detaljerade regler på området.

Elsäkerhetsverket har tillsammans med Arbetsmiljöverket sammanställt en matris över vart de krav som idag framgår av ELSÄK-FS 2006:1 återfinns i arbetsmiljölagstiftningen, se bilaga 1.

Om ELSÄK-FS 2006:1 skulle upphävas och befintligt arbetsmiljöregelverk skulle tillämpas ser Elsäkerhetsverket främst tre skillnader i förhållande till innehållet i ELSÄK-FS 2006:1:

- Detaljeringsgraden i regelverket minskar eftersom det saknas specifika regler om elsäkerhet vid arbete.
- Begreppet god elsäkerhetsteknisk praxis och presumtion för svensk standard faller bort.
- Begreppet elsäkerhetsplanering återfinns inte i arbetsmiljölågstiftningen, men motsvarande krav på riskinventering, riskbedömning och riskhantering återfinns.

Elsäkerhetsverket ser vissa risker med ovanstående effekter. Samtidigt finns det idag väletablerade arbetsmetoder som fastställts i standarder och branschpraxis. Troligtvis kan den minskade detaljeringsgraden och övriga förändringar överbryggas med hjälp av riktad informationsgivning och aktiv tillsyn på området.

Elsäkerhetsverket och Arbetsmiljöverket har som ett första steg tagit fram en [myndighetsgemensam handbok](#) som syftar till att tydliggöra arbetsgivarens skyldigheter vid arbeten där det finns risk för elektrisk fara. I handboken tydliggörs även myndigheternas olika ansvarsområden och roller samt hur elsäkerhetsregelverket samspelar med arbetsmiljöverkets regelverk och vilka krav som ställs på innehavaren av en elanläggning. Utöver denna publikation, som riktar sig till alla typer av arbetsgivare, behöver det tas fram information som är riktad till olika typer av arbetsgivare, inte minst små företag. Myndigheternas samarbete behöver också utvecklas ytterligare och det krävs en noggrann uppföljning av utvecklingen av antal olycksfall och tillbud som orsakas av elektricitet i arbetslivet.

2.2 Beskrivning av alternativa lösningar för det man vill uppnå och vilka effekterna blir om någon reglering inte kommer till stånd

2.2.1 Alternativ: ingen åtgärd

Ett alternativ är att inte förändra föreskrifterna och låta regelverket vara kvar i den form det finns idag. Detta alternativ skulle innebära att det även fortsättningsvis kommer att finnas en otydlighet om vem föreskrifterna riktar sig till, vilken myndighet som kan utföra tillsyn på området och vilka sanktioner man riskerar att drabbas av om reglerna inte följs.

Slutsats: Detta alternativ skulle innebära negativa konsekvenser för berörda aktörer då det blir svårt och oförutsebart för företagen att veta vilka regler som ska tillämpas och vad som krävs för att uppfylla lagkraven. Reglerna skulle inte heller uppfylla de grundläggande krav på tydlighet som finns för utformning av regler.

2.2.2 Alternativ: nya regler med tydligt ansvarsobjekt

Ett alternativ är att Elsäkerhetsverket skulle ge ut nya regler som tydliggör vem som ansvarar för att följa reglerna.

Krav riktade mot arbetsgivare

Elsäkerhetsverket ser ingen möjlighet att inom ramen för myndighetens befintliga uppdrag och mandat (för tillsyn och regelgivning) ge ut regler som riktar sig mot arbetsgivare. I dialog med Arbetsmiljöverket har vi kommit fram till att det inte heller är lämpligt att Elsäkerhetsverkets mandat ändras då Arbetsmiljöverket är den myndighet som ansvarar för att ge ut regler och utföra tillsyn mot arbetsgivare. Det finns dessutom ett existerande regelverk som riktar sig mot arbetsgivaren vilket innebär att det skulle bli en dubbelreglering på området, se bilaga 1.

Slutsats: Elsäkerhetsverket saknar idag förutsättningar för en sådan reglering och det är inte lämpligt att ansvaret för tillsyn och regelgivning mot arbetsgivare splittras upp på flera myndigheter.

Krav riktade mot innehavare av elanläggning

Ett alternativ som har övervägts är att istället rikta vissa krav mot den som innehar en starkströmsanläggning. Frågan har diskuterats med den externa referensgruppen. Elsäkerhetsverket har konstaterat att innehavaren många gånger saknar möjlighet att utföra de åtgärder som forskrifterna ställer krav på eftersom man inte har vare sig faktisk eller rättslig möjlighet att ställa krav på vilka åtgärder ett annat företag ska vidta innan ett arbete på anläggningen påbörjas. En sådan reglering skulle också komma i konflikt med arbetsmiljölagstiftningen som riktar kraven mot arbetsgivaren och det skulle skapa en större otydlighet kring vem som ansvarar för vad.

Slutsats: En sådan reglering skulle medföra att orimliga krav ställs på innehavaren av elanläggningen samt stå i strid med hur ansvarsfördelningen ser ut i den svenska arbetsmiljölagstiftningen.

2.3 Uppgifter om vilka som berörs av regleringen

Eftersom ELSÄK-FS 2006:1 inte innehåller något tydligt ansvarsobjekt är det inte helt enkelt att säga vilka som kommer att påverkas av ett upphävande av reglerna eller hur stor påverkan blir. I vår dialog med representanter för elinstallationsföretag, innehavare av elanläggningar, utbildare, arbetsgivarorganisationer, arbetstagarorganisationer, andra myndigheter och konsulter inom branschen har det dock framkommit att i vart fall vissa aktörer har tillämpat reglerna som att de ställer krav på arbetsgivare. Vi kommer därför i denna bedömning att utgå från att ett upphävande av föreskrifterna kan påverka företag

som utför arbeten på eller i närheten av elektriska starkströmsanläggningar och elektriska utrustningar där det finns elektrisk fara för de som deltar i arbetet.

Elektrisk fara kan uppstå vid många olika typer av arbeten. Främst innefattar det alla arbetsmoment som innebär någon form av elinstallationsarbete, men det finns många andra arbetsmoment som också medför elektrisk fara. Det kan röra sig om byggnads- eller anläggningsarbeten i närheten av exempelvis en kontaktledning eller markförlagda kablar. Det kan också vara service, reparation eller rengöringsarbeten i närheten av ett ställverk eller en elcentral alternativt arbeten på maskiner eller annan elektrisk utrustning.

Utöver företag som arbetar där det finns risk för elektrisk fara kommer konsulter, utbildningsföretag och andra som jobbar med att informera eller utbilda om existerande regelverk att indirekt påverkas av ett upphävande av föreskrifterna. Detta då utbildningsmaterial med mera kan innehålla hänvisningar till ELSÄK-FS 2006:1 och därför behöver uppdateras. Även de som tar fram standarder och branschpraxis kan påverkas då även dessa dokument i viss mån innehåller hänvisningar till ELSÄK-FS 2006:1.

Det finns ingen sammanställd statistik över vilka företag som arbetar där det finns risk för elektrisk fara. Vi har därför utgått från en grov uppskattning av vilka företag som berörs, baserat på bransch och inriktning. Vi bedömer att denna statistik troligen pekar ut många fler företag än vad som i praktiken blir direkt berörda av regeländringen men bedömer att det inte är rimligt att bekosta närmare analys av underlaget. Vi bedömer att företag som är registrerade inom följande SNI-koder kan påverkas av förslaget:

SNI-kod	Beskrivning
33.12	Reparation av maskiner
33.13	Reparation av elektronisk och optisk utrustning
33.14	Reparation av elapparatur
33.19	Reparation av annan utrustning
33.20	Installation av industrimaskiner och –utrustning
35.11	Generering av elektricitet
35.12	Överföring av elektricitet
35.13	Distribution av elektricitet
42.11	Anläggning av vägar och motorvägar
42.12	Anläggning av järnvägar och tunnelbanor
42.13	Anläggning av broar och tunnlar
42.21	Allmännyttiga anläggningsarbeten för värme, vatten och avlopp
42.22	Anläggningsarbeten för el och telekommunikation

43.11	Rivning av hus och byggnader
43.12	Mark- och grundarbeten
43.21	Elinstallationer
43.221	Värme- och sanitetsarbeten
43.222	Ventilationsarbeten
43.223	Kyl- och frysinstallationsarbeten
43.229	Övriga VVS-arbeten
43.29	Andra bygginstallationer
71.121	Teknisk konsultverksamhet inom bygg- och anläggningsteknik
71.122	Teknisk konsultverksamhet inom Industriteknik
71.123	Teknisk konsultverksamhet inom elteknik
71.124	Teknisk konsultverksamhet inom energi-, miljö- och VVS-teknik
71.129	Övrig teknisk konsultverksamhet
81.10	Fastighetsrelaterade stödtjänster
Avdelning C	Tillverkningsindustri

Uppgifter om antal berörda företag och företagskategorier beskrivs närmare i avsnitt 4.1.

2.4 Uppgifter om de bemyndiganden som myndighetens beslutanderätt grundar sig på

Elsäkerhetsverket får med stöd av bemyndigande i 33 § punkt 1 elsäkerhetsförordningen (2017:218) meddela närmare föreskrifter om bland annat arbete på eller i anslutning till elektriska starkströmsanläggningar och elektrisk utrustning.

2.5 Uppgifter om vilka kostnadsrämsiga och andra konsekvenser regleringen medför och en jämförelse av konsekvenserna för de övervägda regleringsalternativen

Ett upphävande av ELSÄK-FS 2006:1 innebär i första hand att vissa företag behöver ändra sina interna rutiner och styrande dokument så att de istället pekar mot arbetsmiljölagstiftningen. Många företag hänvisar dock inte direkt till föreskrifterna, utan till branschavisningar eller svensk standard, vilket gör att de inte behöver ändra sina styrande dokument eller sitt utbildningsmaterial. Företagen behöver inte heller ändra sina faktiska arbetsmetoder då de krav som idag ställs i

ELSÄK-FS 2006:1 motsvarar de krav som ställs i arbetsmiljölagstiftningen, även om arbetsmiljöreglerna inte alltid har samma detaljeringsgrad, se bilaga 1. Elsäkerhetsverket och Arbetsmiljöverket har tagit fram [en myndighetsgemensam publikation](#) där detta närmare förtydligas. Sammantaget innebär detta att vi bedömer att den faktiska påverkan på företagen blir relativt liten, se avsnitt 4.

Nedan följer en översiktlig beskrivning av de kostnader och andra konsekvenser regleringen medför. Kostnaderna utgår ifrån förslaget innehåll jämfört med regleringsalternativen som redogjorts för i avsnitt 2.3.3. Kostnadsberäkningar för företagen framgår av avsnitt 4.

Regleringsalternativ	Kostnader för föreslagen reglering	Andra konsekvenser av den föreslagna regleringen
Ingen ändring av ELSÄK-FS 2006:1.	Kostnader för uppdatering av befintliga system, utbildningsmaterial, handböcker etc. hos flera aktörer, se avsnitt 4.	Tydligare regler. Effektivare tillsyn.
Nya regler med krav riktade till arbetsgivaren.	Se ovan.	Ingen dubbelreglering i förhållande till arbetsmiljölagstiftningen. Effektivare tillsyn.
Nya regler med krav riktade till innehavaren.	Se ovan.	Mer ändamålsenlig reglering. Ingen dubbelreglering i förhållande till arbetsmiljölagstiftningen. Effektivare tillsyn.

2.6 Bedömning av om regleringen överensstämmer med eller går utöver de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen

Det finns [en rad olika EU direktiv](#) som reglerar olika typer av arbetsmiljöfrågor. Det finns inga gemensamma EU-regler som specifikt behandlar arbetsgivarens skyldigheter när det gäller risker kopplat till elektricitet. Däremot finns allmänna

regler om arbetsgivarens skyldighet att skapa en säker arbetsmiljö i [direktiv 89/391/EEG](#)¹. Av direktivet framgår att medlemsstaterna ska vidta tillräckliga åtgärder för att säkerställa att arbetsgivare, arbetstagare och arbetstagarrepresentanter omfattas av sådana lagar och andra författningar som behövs för att bestämmelserna i direktivet ska kunna genomföras i praktiken. Detta direktiv är inte implementerat i svensk rätt genom Elsäkerhetsverkets regelverk utan genom arbetsmiljölagen, arbetsmiljöförordningen och Arbetsmiljöverkets föreskrifter. Ett upphävande av ELSÄK-FS 2006:1 bedöms därför inte påverka Sveriges skyldigheter i förhållande till den europeiska unionen och regleringen bedöms inte omfattas av någon harmoniserad lagstiftning eller motsvarande.

Elsäkerhetsverket bedömer att den föreslagna upphävningen av ELSÄK-FS 2006:1 inte utgör sådana tekniska föreskrifter som ska anmälas till Kommerskollegium enligt EU:s anmälningsdirektiv 2015/1535.

Den föreslagna regeländringen bedöms därför överensstämma med relevant EU-lagstiftning och övriga skyldigheter.

2.7 Bedömning av om särskilda hänsyn behöver tas när det gäller tidpunkten för ikraftträdande och om det finns behov av speciella informationsinsatser

Elsäkerhetsverket har fört en löpande dialog med berörda företag om denna regelförändring. Två stycken referensgruppsmöten har hållits, med mellanliggande frågeformulär. Elsäkerhetsverket har också tillsammans med Arbetsmiljöverket tagit fram en myndighetsgemensam publikation som syftar till att beskriva hur arbetsmiljöregelverket och elsäkerhetsregelverket samspelar, vilket ansvar arbetsgivaren respektive innehavare av elanläggningar har utifrån gällande regelverk samt vilka uppdrag och mandat respektive myndighet har. Denna handbok har remitterats till referensgruppen, som består av representanter från berörda företag, intresseorganisationer, myndigheter och föreningar. Genom detta arbete finns en viss förkunskap om nu aktuell regeländring.

Regelförslaget kommer att remitteras till företag, myndigheter och organisationer som påverkas av regelförslagen. Elsäkerhetsverket kommer att informera om ändringarna på myndighetens webbplats och vid behov genomföra riktade informationsinsatser. Arbetet kommer att ske i nära dialog med Arbetsmiljöverket, som har ansvar för tillsyn och regelgivning av i enlighet med arbetsmiljölagen.

¹ RÅDETS DIREKTIV av den 12 juni 1989 om åtgärder för att främja förbättringar av arbetstagarnas säkerhet och hälsa i arbetet (89/391 /EEG)

Vad gäller tidpunkten för ikraftträdande så behöver den anpassas så att företagen hinner uppdatera sina utbildningsmaterial, styrande dokument, anvisningar och standarder. Ett ikraftträdande planeras därför till tidigast den 1 november 2021.

3 Kommuner och regioner

Regleringen bedöms inte få effekter för kommuner eller regioner.

Konsekvensutredningen innehåller därför inte någon beskrivning av detta.

4 Företag

Upphävande av ELSÄK-FS 2006:1 bedöms få effekter av betydelse för företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt. Denna konsekvensutredning innehåller därför i detta avsnitt en beskrivning av punkterna i 7 § förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

4.1 Beskrivning av antalet företag som berörs, vilka branscher företagen är verksamma i samt storleken på företagen

4.1.1 Berörda företag

I avsnitt 2.3 har en grov uppskattning gjorts av vilka företag som påverkas av ett upphävande av ELSÄK-FS 2006:1. I tabellen nedan finns information om antal företag, bransch samt företagens storlek. Observera att detta är en mycket grov uppskattning av vilka företag som kan påverkas av regeländringen.

SNI-kod	Beskrivning	Enmans-företag (0 anställda)	Mikroföretag (1-9 anställda)	Små företag (10-49 anställda)	Medelstora företag (50-199 anställda)	Stora företag (200 anställda eller fler)	Totalt antal
33.12	Reparation av maskiner	2823	1273	134	15	4	4249
33.13	Reparation av elektronisk och optisk utrustning	71	21	3	2	0	97
33.14	Reparation av elapparatur	62	55	12	1	1	131
33.19	Reparation av annan utrustning	97	37	6	2	0	142
33.20	Installation av industrimaskiner och – utrustning	497	228	47	9	1	782
35.11	Generering av elektricitet	1945	101	20	7	8	2081
35.12	Överföring av elektricitet	6	3	2	0	1	12
35.13	Distribution av elektricitet	65	26	62	27	5	185
42.11	Anläggning av vägar och motorvägar	437	242	50	11	5	745

SNI-kod	Beskrivning	Enmans-företag (0 anställda)	Mikroföretag (1-9 anställda)	Små företag (10-49 anställda)	Medelstora företag (50-199 anställda)	Stora företag (200 anställda eller fler)	Totalt antal
42.12	Anläggning av järnvägar och tunnelbanor	133	132	29	6	3	303
42.13	Anläggning av broar och tunnlar	69	16	12	5	1	103
42.21	Allmännyttiga anläggningsarbeten för värme, vatten och avlopp	374	239	39	7	0	659
42.22	Anläggningsarbeten för el och telekommunikation	535	259	52	9	4	859
43.11	Rivning av hus och byggnader	319	236	87	9	0	651
43.12	Mark- och grundarbeten	9840	4936	806	62	3	15647
43.21	Elinstallationer	5590	4211	824	85	11	10721
43.22 1	Värme- och sanitetsarbeten	3071	2905	463	35	6	6480
43.22 2	Ventilationsarbeten	795	835	224	16	4	1874
43.22 3	Kyl- och frysinstallationsarbeten	158	135	56	4	0	353
43.22 9	Övriga VVS-arbeten	55	35	4	0	0	94
43.29	Andra bygginstallationer	893	781	152	14	5	1845
71.12 1	Teknisk konsultverksamhet inom bygg- och anläggningsteknik	8671	4512	363	36	15	13597

SNI-kod	Beskrivning	Enmans-företag (0 anställda)	Mikroföretag (1-9 anställda)	Små företag (10-49 anställda)	Medelstora företag (50-199 anställda)	Stora företag (200 anställda eller fler)	Totalt antal
71.12 2	Teknisk konsultverksamhet inom Industri teknik	6515	3173	272	52	17	10029
71.12 3	Teknisk konsultverksamhet inom elteknik	2610	1408	115	12	6	4151
71.12 4	Teknisk konsultverksamhet inom energi-, miljö- och VVS-teknik	3237	1555	171	22	2	4987
71.12 9	Övrig teknisk konsultverksamhet	1793	583	59	11	9	2455
81.10	Fastighetsrelaterade stödtjänster	3114	1089	173	31	1	4408
C	Tillverkningsindustri	32638	13218	4556	1168	363	51943
Totalt		86413	42244	8793	1658	475	139 583

Vad gäller utbildare har vi valt att inte nyttja SCB:s statistik, då vi vet att det ger en missvisande bild av antalet utbildare som är verksamma specifikt på el- och energiområdet. Vi har här valt att via webbplatsen gymnasium.se ta fram siffror på antalet gymnasieskolor som tillhandahåller el- och energiprogrammet. För att ta fram statistik för universitet och högskolor har vi gjort en sökning på antal utbildningar inom el/elektronik på webbplatsen studentrum.se. För yrkeshögskolor och övriga utbildare har vi valt att återanvända de siffror som togs fram av Elsäkerhetsverket inför tidigare konsekvensutredning². Dessa siffror är något gamla, men är baserade på vilka utbildningar de som söker om auktorisation som elinstallatör till Elsäkerhetsverket har genomgått, vilket vi bedömer ger en mer rättvisande bild av antal företag som berörs.

Utbildningsanordnare	Antal
Gymnasium	Ca 260
Universitet- och högskolor	Ca 15
Yrkeshögskolor och övriga utbildare	Ca 60
Totalt	335

² Se konsekvensutredning i dnr 15EV4271

4.2 Beskrivning av tidsåtgång och kostnader med anledning av regleringen

Nedanstående redovisas de kostnaderna för företag som Elsäkerhetsverket bedömer att de föreslagna föreskrifterna medför. I vår bedömning har vi beaktat följande parametrar:

- vilken tidsåtgång regleringen kan föra med sig för företagen,
- vad regleringen innebär för företagens administrativa kostnader, och
- vilka andra kostnader den föreslagna regleringen medför för företagen och vilka förändringar i verksamheten som företagen kan behöva vidta till följd av den föreslagna regleringen.

Föreslagen reglering	Regleringens effekter för företaget	Tidsåtgång och administrativa kostnader
Upphävande av ELSÄK-FS 2006:1	Företagen behöver uppdatera interna anvisningar och rutiner, handböcker, utbildningsmaterial med mera så att dessa hänvisar till relevanta regler i arbetsmiljölagstiftningen.	Engångsarbete på cirka 8 timmar per företag. Eventuella tryckkostnader för utbildningsmaterial.

Hur lång tid det tar att uppdatera interna anvisningar och rutiner med mera är beroende av hur detaljerade de är. Om hänvisningen är generell bör en uppdatering till en annan generell hänvisning inte ta någon större tid i anspråk. Om hänvisningen är detaljerad krävs dock mer arbete, även om den jämförelsetabell (se bilaga 1) som vi tagit fram bör kunna underlätta det arbetet. En genomsnittlig tidsåtgång om 8 timmar bedöms vara rimlig.

4.2.1 Viktiga avgränsningar i vår bedömning av vilka företag som berörs av regeländringen och våra beräkningar

Som framgår av avsnitt 2.5 har vi kännedom om att många företag, i sina interna anvisningar och rutiner med mera inte hänvisar direkt till föreskrifterna, utan enbart till gällande branschavisningar eller svensk standard. Detta innebär att de inte behöver ändra sina styrande dokument eller sitt utbildningsmaterial. I beräkningen nedan har vi därför gjort en uppskattning av att endast utbildningsanordnare samt företag som arbetar med teknisk konsultverksamhet behöver uppdatera sina interna

styrande dokument. Övriga företag bedöms inte behöva göra detta arbete. Med hänsyn till att statistiken för företag som arbetar med teknisk konsultverksamhet är så översiktlig, och långt ifrån alla de företag som tagits med i statistiken bedöms arbeta med just dessa regler, har vi i våra beräkningar utgått från att enbart hälften av de företag som arbetar med teknisk konsultverksamhet (SNI kod 7.12 1.4 samt 9) berörs av regeländringen. Det innebär att 17 609 av dessa företag ingår i våra beräkningar nedan.

4.2.2 Sammanställning och beräkning

Nedanstående beräkningar är gjorda i Tillväxtverkets regelräknare och bygger på att en civilingenjör inom elektroteknik med en månadslön på 47 400 kronor utför arbetet hos konsultföretagen samt att en yrkeslärare med en månadslön på 36 900 kronor utför arbetet hos utbildningsföretagen.

Denna tabell visar totala engångskostnader för ett upphävande av ELSÄK-FS 2006:1

Företag	Antal företag	Total kostnad (engångskostnad)
Utbildare	335	1 137 325
Teknisk konsultverksamhet (SNI 7.12 1-4 samt 9)	17 609	76 792 849
Totalt	17 944	77 930 174

4.3 Beskrivning av i vilken utsträckning regleringen kan komma att påverka konkurrensförhållandena för företagen

Företagens regelefterlevnad får inte bli en konkurrensfördel. Ett företag ska inte kunna välja att inte följa de regler som finns i syfte att kunna prissätta sina tjänster lägre. Det tar tid för företagen att följa regler och det är därför viktigt att det är tydligt för alla parter vilka krav som ställs. Syftet med ett upphävande av ELSÄK-FS 2006:1 är att skapa en ökad tydlighet om vilka regler som ska tillämpas, vem som ska uppfylla kraven och vilka sanktioner man kan drabbas av vid bristande regelefterlevnad. Även myndigheternas tillsyn har förutsättningar för att bli effektivare då det blir tydligare vilken myndighet som ansvarar för tillsyn inom de olika områdena. Om dessa effekter uppnås bör det kunna skapa förutsättningar för mer konkurrensneutrala förhållanden för företagen.

4.4 Beskrivning av hur regleringen i andra avseenden kan komma att påverka företagen

Som framgår av avsnitt 2.1 har Elsäkerhetsverket identifierat vissa innehållsmässiga skillnader mellan befintligt arbetsmiljöregelverk och bestämmelserna i ELSÄK-FS 2006:1, detta gäller främst detaljeringsgraden i reglerna samt att presumtionen för standard försvinner.

En minskad detaljeringsgrad i regelverket kan leda till att företagen får svårare att bedöma vad reglerna innebär för dem och vilka åtgärder som behöver vidtas för att reglerna ska efterlevas. För att detta inte ska uppstå behöver ansvariga myndigheter lämna vägledning och stöd. Elsäkerhetsverket och Arbetsmiljöverket har som ett första steg tagit fram en myndighetsgemensam handbok som syftar till att tydliggöra arbetsgivarens skyldigheter vid arbeten där det finns risk för elektrisk fara. I handboken tydliggörs även myndigheternas olika ansvarsområden och roller samt vilka krav som ställs på innehavaren av en elanläggning. Av publikationen framgår också att de standarder som tidigare gett presumtion för regelefterlevnad även fortsatt kan nyttjas som ett stöd i företagets arbete, då de metoder som beskrivs i standarderna även syftar till att uppfylla arbetsmiljölagstiftningens krav. Det kommer dock att krävas ett fortsatt arbete med att lämna råd, vägledning och stöd, särskilt till de företag som mer sällan arbetar där det finns risk för elektrisk fara.

4.5 Beskrivning av om särskilda hänsyn behöver tas till små företag vid reglernas utformning

Särskilda hänsyn till små företag behöver alltid tas vid reglering eller avreglering som påverkar företag. Det ligger i sakens natur att ju större företaget är desto mindre kostsamt blir det procentuellt sett att hålla den kompetens som krävs för att säkerställa företagets regelefterlevnad.

När det gäller Elsäkerhetsverkets förslag till upphävande av föreskrifter är syftet att uppnå ökad tydlighet kring vilka regler som ska tillämpas och vem som ansvarar för regelefterlevnad. Riktad information kommer att behöva tas fram till olika grupper av företag och särskilt små företag kommer att vara en viktig målgrupp för sådan information.

5 Samråd

5.1 Samråd inför föreslagna författningsändringar

Elsäkerhetsverket har genom en extern referensgrupp fört dialog med representanter från bland annat branschorganisationer för företag som utför elinstallationer, stora anläggningsinnehavare (som både beställer och utför arbete nära el), arbetstagarorganisationer, företag som tillhandahåller utbildningar och/eller konsulttjänster på området, andra myndigheter (bland annat Arbetsmiljöverket) samt standardiseringsorgan.

Förslaget till upphävande av föreskrifter kommer att skickas på remiss till Regelrådet och berörda myndigheter, företag och organisationer.

Alla som vill har också möjlighet att lämna synpunkter på förslaget, vars missiv kommer att publiceras på Elsäkerhetsverkets webbplats.

5.2 Elsäkerhetsverkets insynsråd

Elsäkerhetsverkets har ett insynsråd, Elsäkerhetsrådet. Elsäkerhetsrådet träffar Elsäkerhetsverkets generaldirektör ungefär fyra gånger per år och består av tio ledamöter som utses av regeringen. Rådets uppgift är bland annat att uttala sig om föreskrifter som Elsäkerhetsverket planerar att införa.

Elsäkerhetsverkets insynsråd har fått information om föreslagna regeländringar och kommer även att få underlaget på remiss.

6 Ikraftträdande

Föreskrifterna ska enligt nuvarande planering beslutas i mitten av juni och träda ikraft senast den 1 november 2021.

7 Kontaktpersoner

För frågor om förslaget till ändrade föreskrifter och konsekvensutredningen, kontakta Johan Lidbaum på telefon 010-168 05 51 eller e-post

johan.lidbaum@elsakerhetsverket.se

För frågor om föreskriftsarbetet i övrigt och rättsliga frågeställningar, kontakta verksjurist Karin Sjöberg på telefon 010-168 05 92 eller e-post

karin.sjoberg@elsakerhetsverket.se.

Det går också bra att kontakta Elsäkerhetsverket via

registrator@elsakerhetsverket.se uppge då diarienummer 18EV5416.